

Virus del papil·loma humà (VPH). Preguntes i respostes. Març de 2023

Què és el virus del papil·loma humà?

El virus del papil·loma humà (VPH) és un virus que afecta principalment la pell i les mucoses. Fins ara s'han identificat més de 150 tipus diferents d'aquest virus. Devers quaranta tipus infecten i dotze són considerats cancerígens.

Quines malalties pot produir?

Segons el tipus de virus, poden produir berrugues cutànies, berrugues genitals i alguns tipus de càncer, principalment càncer de coll d'úter —també anomenat de cèrvix—, i en proporcions molt més petites, càncer de vagina, d'anús, de penis, de boca o de laringe. La majoria de les infeccions passen sense símptomes i desapareixen espontàniament dins un període variable de fins a dos anys. Les que persisteixen per sobre de dos anys s'associen amb més freqüència a lesions precanceroses.

Com es transmet?

La infecció pels tipus de VPH relacionats amb el càncer de coll d'úter i les berrugues genitals es transmet per contacte amb la pell o les mucoses infectades i no és necessària la penetració per contagiar-se, ja que el virus infecta tota la zona genital. La infecció per VPH probablement és la infecció de transmissió sexual més freqüent i totes les persones infectades poden contagiar-ne d'altres.

La infecció és més probable:

1. Si s'inicien les relacions sexuals en edats primerenques.
2. Si es tenen relacions sexuals amb persones diferents. El risc és més alt com més parelles diferents es tenen.
3. Si la parella ha tingut relacions sexuals amb diverses persones.

La infecció genital per VPH és, possiblement, la infecció de transmissió sexual més freqüent entre les persones sexualment actives. Qualsevol persona infectada pot transmetre el virus.

Què passa després de la infecció? Quins símptomes provoca?

La infecció, al principi, no provoca símptomes i la majoria de les vegades desapareix de manera espontània. Una persona pot infectar-se diverses vegades per diferents tipus de VPH al llarg de la seva vida, i fins i tot hi pot haver infecció per més d'un tipus de VPH al mateix temps.

No obstant això, entre l'1 % i el 2 % de les infeccions persisteixen en l'organisme i una petita part poden arribar a desenvolupar el càncer.

Per què es produeix el càncer de coll d'úter?

En primer lloc, hi ha d'haver infecció per VPH, ja que és necessari perquè es desenvolupi el càncer.

També hi ha altres factors que augmenten el risc de la progressió de la infecció a càncer. Els més freqüents i coneguts, en les dones, són l'ús prolongat d'anticonceptius orals (més de cinc anys) i haver tingut molts fills. En tots dos sexes també ho pot afavorir el consum de tabac, patir altres infeccions de transmissió sexual i malalties o tractaments que disminueixen les defenses.

Com es pot prevenir la infecció per VPH?

La manera més eficaç és la vacunació.

El preservatiu evita moltes infeccions per VPH, encara que no és totalment eficaç perquè la infecció per VPH s'estén a tota la zona genital i el preservatiu només en protegeix una part. Malgrat això, SEMPRE s'ha d'utilitzar preservatiu (encara que s'estigui vacunada), ja que també evita altres infeccions de transmissió sexual i embarassos.

Contra què protegeix la vacuna?

La vacuna protegeix contra els tipus 16, 18 (relacionats amb el càncer de coll d'úter) 6, 11 (causants de berrugues genitals), 31, 33, 45, 52 i 58.

En canvi:

- No cura les infeccions que ja pugui tenir una persona quan es vacuna. Per això, és important vacunar-se prest, abans de l'inici de qualsevol tipus de relació sexual.
- No protegeix contra altres VPH, a part dels esmentats.

Quines persones tenen finançada la vacuna a les Illes Balears?

- Per calendari, ambdós sexes en complir els 12 anys.

- Dones nascudes a partir de l'any 1994 que no s'havien vacunat abans, fins a complir els 27 anys.
- Dones amb lesions de coll uterí, immediatament després del tractament.
- Homes que tenen sexe amb homes, fins a complir els 27 anys.
- Homes amb infecció per VIH, fins a complir els 27 anys.
- Homes que exerceixen la prostitució, fins a complir els 27 anys.

Per què per calendari es vacuna als 12 anys si el càncer no apareix fins a l'edat adulta?

- En aquesta edat la resposta protectora a la vacuna és molt bona.
- Com més gran sigui la persona en vacunar-se, més probabilitat té d'haver tingut relacions sexuals i d'estar ja infectada. Cal recordar que la vacuna no cura la infecció.

Com es poden detectar, de forma precoç, les lesions per VPH?

En les dones les revisions ginecològiques periòdiques són la millor manera per detectar les lesions que poden evolucionar a càncer de coll d'úter. La importància de les revisions no és detectar el virus, sinó les lesions que avisen del risc de patir càncer.

En ambdós dos sexes, l'aparició de berrugues genitals pot ser indicador d'infecció per VPH.

Les dones vacunades s'han de fer les revisions ginecològiques?

Sí. Les revisions ginecològiques són necessàries per detectar càncers en estadis incipients, que és quan el tractament és més eficaç i menys agressiu. Cal recordar que hi ha una part de càncers que la vacuna actual no pot evitar.

La vacunació també té beneficis a l'hora de les revisions ginecològiques perquè en les dones vacunades poden ser menys freqüents, especialment si s'han vacunat de nines.

Com s'administra la vacuna? Quantes dosis fan falta?

La vacuna s'administra per via intramuscular a la part superior del braç.

S'ha comprovat que, si es comença la vacunació abans de complir 15 anys, són suficients dues dosis (pauta 0, 6 mesos), i tres dosis si ja s'han fet els 15 (pauta accelerada 0, 1, 4 mesos). És molt important completar l'esquema de la vacunació perquè la vacuna tingui l'eficàcia protectora desitjada.

S'ha constatat que les primeres dones vacunades (abans de 2006) continuen estant protegides igual que els primers mesos després de la vacunació, així que la protecció comprovada és com a mínim de deu anys. Les característiques de la vacuna i les dades dels estudis que es duen a terme permeten esperar que aquesta protecció sigui molt més llarga, almenys durant les edats de màxim perill d'infecció. També, de moment, pel que se sap fins ara, no són necessàries dosis de record.

Té efectes secundaris?

Tant els estudis que s'han fet com el que s'ha observat des del començament de la vacunació —se n'han administrat milions de dosis— demostren que en general aquestes vacunes són ben tolerades, comparables a la resta de vacunes.

Poden causar molèsties locals o malestar general (febre, desmais, mal de cap) que desapareixen en poc temps sense necessitat de tractament.

Qui es pot vacunar?

Es pot vacunar qualsevol persona a partir de 9 anys, ja que la vacuna ha demostrat que és eficaç i segura a partir d'aquesta edat tant en homes com en dones. L'eficàcia és més alta en les edats més joves (menors de 15 anys).

Les persones que ja han mantingut relacions sexuals es poden vacunar, però han de tenir en compte que la vacuna no protegirà d'una infecció que ja es tengui, sinó només contra futures infeccions.

Qui no s'ha de vacunar?

No s'han de vacunar les persones al·lèrgiques als components de la vacuna contra el papil·loma.

Les persones que pateixen malalties febrils no s'han de vacunar fins que el professional sanitari els ho indiqui.

Si es té alguna al·lèrgia o malaltia s'ha de comunicar al personal sanitari abans de vacunar-se, i aquest donarà les indicacions més adequades per al cas concret.

Les dones embarassades, per principi de precaució, no s'haurien de vacunar. No obstant això, algunes dones que s'han vacunat abans de saber que estaven embarassades no han presentat més problemes que les no embarassades i tampoc no s'han observat anomalies en els seus fills. El mateix passa durant la lactància.

Palma, març de 2023